

ALAJÄRVEN KAUPUNKI

**SUOLASALMENHARJUN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVAN OSALLISTUMIS-
JA ARVIOINTISUUNNITELMASTA SAATU PALAUTE JA VASTINEET NIIHIN.**

VASTINERAPORTTI	24.10.2023
OAS NÄHTÄVILLÄ	29.3.2023 – 28.4.2023

LAUSUNNOT	2
1. FINGRID OYJ - 28.4.2023	2
2. METSÄNHOITOYHDISTYS - 28.4.2023.....	4
3. DIGITA - 26.4.2023	5
4. PUOLUSTUSVOIMAT, LOGISTIKKARYKMENTTI ESIKUNTA - 24.4.2023	8
5. ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS - 2.5.2023	9
6. LUONNONVARAKESKUS - 26.4.2023.....	10
7. ALAJÄRVEN SÄHKÖ OY - 11.4.2023	10
8. KESKI-POHJANMAAN LIITTO - 27.4.2023.....	10
9. METSÄHALLITUS - 11.5.2023	11
10. SUOMEN ERILLISVERKOT -KONSERNI - 19.4.2023	13
11. SUOMENSELÄN LINTUTIETEELLINEN YHDISTYS RY - 28.4.2023.....	13
12. TELIA FINLAND OYJ - 4.4.2023	13
13. VIMPELIN KUNTA - 24.4.2023.....	14
14. KESKI-SUOMEN LIITTO - 19.4.2023.....	14
15. ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO - 25.4.2023	15
16. SUOMEN LUONNONSUOJELU LIITTO	17
MIELIPITEET	20
1. MIELIPIDE - 26.4.2023	20
2. MIELIPIDE - 29.3.2023	21
3. MIELIPIDE - 25.4.2023	21
4. MIELIPIDE - 28.4.2023	21
5. MIELIPIDE - 26.4.2023	22

LAUSUNNOT

LAUSUNTO	VASTINE
1. FINGRID OYJ - 28.4.2023	
Fingrid suunnittelee uutta voimajohtoa Kalajoen Jylkän ja Alajärven välille (katso lisätiedot: https://www.fingrid.fi/jylkka-alajarvi). Joulukuussa 2022 valmistuneeseen ympäristövaikutusten arviointiselostukseen on koottu tieto voimajohtohankkeen vaikutuksista ympäristöön. Kahta rinnakkaista 400+110 kV voimajohtoa suunnitellaan pääosin uuteen maastokäytävään ja reittivaihdoista kolme sijoittuu tuulivoima-alueelle (katso kuva 1). Tuulivoima-alueen itäreunassa sijaitsevat Fingridin 400 kV voimajohdot Pikkarala-Alajärvi ja Pyhänselkä-Alajärvi (kuva 1). Näitä 2 x 400 kV voimajohtoja varten on lunastettu kiinteistön käyttöoikeuden supistus 94,5 metriä leveälle johtoalueelle. Johtoalue muodostuu 74,5 metriä leveästä johtoaukeasta ja johtoaukean molemmin puolin olevista 10 metriä leveistä reunavyöhykkeistä. Rakennusrajoitusta merkitsevät rakennusrajat ulottuvat nykyisin molemmin puolin 26 metrin päähän voimajohtojen keskilinjoista. Fingridillä on pitkän aikavälin tavoitteena päivittää rakennusrajat siten, että rakennusrajoitus koskee koko 94,5 metriä leveää johtoaluetta. Kuten jo tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmassa 12/2024 antamassamme lausunnossa toimme esille, suosittelemme, että tuulivoimaloiden sijoituksessa jätetään nyt suunniteltuja voimajohtoreittejä laajemmat tilavaraukset, sillä tulevaisuudessa voi olla tarpeen toteuttaa alueiden läpi lisää 400 kV voimajohtoja. Mahdollinen 400 kV voimajohtovaraus vaatisi toteutuakseen 34 metriä lisää johtoaluetta Fingridin suunnitellun 96 metriä leveän Jylkkä-Alajärvi-voimajohdon lisäksi. Tilavaraus tulisi jättää molemmin puolin YVA-menettelyn jälkeen jatko-suunnitteluun valittavaa reittivaihtoehtoa (=yhteensä 164 metriä leveä käytävä). Näin toimimalla edistetään kantaverkon kehittämistä ja tuulivoimahankkeiden toteutumismahdollisuuksia. Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1,5 x tuulivoimalan maksimikorkeuden (maksimikorkeus = napakorkeus + lavan pituus) määrittämän etäisyyden päähän johtoalueen ulkoreunasta mitattuna. Tässä asiassa tulee ottaa huomioon myös Fingridin suunnitellut voimajohtoreitit. Lestijärven sähköverkko	Osayleiskaava luonnokseen on huomioitu voimajohtoalueen mahdollinen laajentuminen, varaamalla alueet kahdelle uudelle voimajohtolle olevan johtokäytävän yhteyteen. Merkitään tiedoksi ja huomioidaan jatkosuunnittelussa. Voimajohdot ja niiden varaukset on huomioitu tuulivoimaloiden sijoittelussa ja Jylkkä-Alajärvi-reittiä varten on kaavaan varattu riittävä sel-osa-alue.

LAUSUNTO	VASTINE
Oy:n 400 kV Alajärvi – Lestijärvi voimajohtohankkeen vastaava lausuu asiasta omasta puolestaan. YVA-arviointiohjelman mukaan etäisyydet Fingridin voimajohtoreitteihin olivat riittäviä. Muistutamme muutoin kaavoituksen lähtökohdaksi seuraavista asioista, jotka on otettava huomioon suunnittelussa ja rakentamisessa voimajohdon läheisyydessä: - Kaavoituksen täytyy mahdollistaa valtakunnallisesti merkittävän voimansiirtoyhteyden ylläpito ja kehittäminen. Alueita ei saa suunnitella sellaiseksi että ne olisivat ristiriidassa Fingrid Oyj:n käyttöoikeuden supistuksen lunnastuksen tai yleisten turvallisuusmääräysten kanssa. - Voimajohtoalueella tai sen läheisyydessä tapahtuva toiminta ei saa ristiriidassa sähköturvallisuuden kanssa eikä toiminta voi aiheuttaa vaaraa voimajohdon käytölle ja kunnossa pysymiselle. - Voimajohtoalueelle ei voida sijoittaa rakennuksia tai rakennelmia ilman erityistä lupaa. Em. rakenteet tai laitteet eivät pääsääntöisesti saa olla yli kaksi metriä korkeita. Rakennusrajoitusalue koskee maanpäällisiä ja maanalaisia rakennuksia. - Voimajohtoauealle voidaan istuttaa ainoastaan puita tai pensaita, joiden luontainen kasvukorkeus ei ylitä 4 metriä. Myös reunavyöhykkeillä puuston kasvua rajoitetaan. - Johtoalueen maapohja ja puusto ovat maanomistajien omaisuutta. Johdon omistajalla on oikeus pitää voimajohtonsa kyseisellä alueella ja oikeus ylläpitää ja huoltaa sitä. - Teiden ja katujen suunnittelussa tulee ottaa huomioon, mitä Liikenneviraston ohjeessa "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" (2018) esitetään. - Voimajohdon rajoituksia maankäytölle käsitellään Fingridin julkaisemassa oppaassa Ohje voimajohtojen huomioon ottamiseen yleis- ja asemakaavoituksessa sekä maankäytön suunnittelussa, joka on ladattavissa Fingridin Inter-	Merkintään tiedoksi ja huomioidaan jatkosuunnittelussa.

LAUSUNTO	VASTINE
net-sivuilla https://www.fingrid.fi/kanta-verkko/maankaytto-ja-ymparisto/luvat-ja-lausunnot/ohjeita-kaavoittajalle/. - Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoituvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Risteämälausuntopyynnön voi lähettää osoitteeseen Fingrid Oyj, Risteämälausunnot, PL 530, 00101 Helsinki tai sähköpostilla risteamalausunnot@fingrid.fi. Risteämä voi olla myös esimerkiksi tie, katu, rakennelma tai rakennus, joka sijoittuu voimajohdon läheisyyteen. Risteämälausunnossa esitetään kaavalausuntoa yksityiskohtaisemmin ne seikat ja turvallisuuskäsitteet, jotka hankkeen suunnittelijan ja toteuttajan on voimajohdon kannalta otettava huomioon. Pyydämme lähettämään tietoa kaavan etenemisestä. Lausumme mielellämme tarkentuvasta kaavaratkaisusta. Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta. Yleis- ja asemakaavat, joissa on Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydämme lähettämään lausunnolle mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi tai kirjallisena osoitteella Fingrid Oyj, Maankäyttö ja ympäristö, PL 530, 00101 HELSINKI. Lausumme mielellämme jatkossa hankkeen eri vaiheista, tietojen ja ratkaisun tarkentuessa. Pyydämme lähettämään meille tietoa hankkeen etenemisestä. Tätä asiaa Fingrid Oyj:ssä hoitaa Mika Penttilä puh. 030 395 5230.	Lausuntopyyntö tullaan lähettämään kaavaluonnos ja -ehdotusvaiheissa. Kaavahankkeen etenemistä voi seurata Alajärven kaupungin nettisivuilta osoitteesta Vireillä olevat kaavat - Alajärven kaupunki (alajarvi.fi)
2. METSÄNHOITOYHDISTYS - 28.4.2023	
Metsänhoitoyhdistys pitää tärkeänä, että kaavoitus kohtelee alueen maanomistajia tasavertaisesti. Rakenteiden sijoittaminen mailleen tulee perustua täysin vapaaehtoisuuteen. Etenkin siirtolinjojen osalta sijoituskorvauksien tulee noudattaa alueen muita korvausperusteita. Kaavoituksella ei saa rajoittaa metsien talouskäyttöä, eikä kaavasta saa aiheutua metsätaloudelle lisäkus-	Tuulivoimatoimija sopii maanomistajien kanssa tuulivoimarakentamisesta ja osapuolten kesken tehdään tarvittavat maanvuokrasopimukset. Tuulivoimatuotannon sähkönsiirto alueella toteutetaan maakaapelein, jotka pyritään sijoittamaan huoltoteiden varteen. Suurlinjojen osalta korvausperusteet määritellään lunastusmenettelyssä. Voimalapaikoilta ja huoltoteiltä metsätalouden harjoittaminen luonnollisesti estyy. Muilla alueilla metsätaloutta ja virkistyskäyttöä

LAUSUNTO	VASTINE
tannuksia. Metsien virkistyskäyttöä ei kaavasta joh- tuen saa rajoittaa, eikä metsien monimuotoisuutta saa heikentää.	voidaan harjoittaa entiseen tapaan ja alueet on kaa- vassa varattu nykykäyttötarkoituksen mukaisesti maa- ja metsätalousteen. Tuulivoimarakentaminen edellyttää alueen tieverkon parantamista, joka hyö- dyttää metsätaloudellista- ja virkistyskäyttöä. Kaava vaikutuksia avataan tarkemmin kaavaselostuksessa ja sen lisäksi ympäristövaikutusten arviointi menet- telyssä (YVA).
3. DIGITA - 26.4.2023	
Hankkeessa Pohjan Voiman Suolasalmenharjun Tuulipoisto Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa Etelä- Pohjanmaalle Alajärven Suolasalmenharjun alueelle. Hankealueen rajalta etäisyys Alajärven keskustaan on noin 18 km, Vimpelin keskustaan noin 14 km, Per- hon keskustaan noin 13 km ja Kyyjärven keskustaan n. 17 km. Hankealueelle suunnitellaan enintään 9 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on noin 6 - 10 MW, voimaloiden roottorin halkaisija enintään 200 metriä ja kokonaiskorkeus enintään 300 metriä. Hankealu- een pinta-ala on noin 2 220 ha. Alajärven kaupunki on antanut Digita Oy:lle mahdol- lisuuden antaa kirjallisen lausunnon liittyen Suolasal- menharjun tuulivoimapuisto hankkeeseen. Digita Oy (jäljempänä Digita) kiittää lausuntomahdollisuudesta ja lausuu seuraavaa: Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita In- fossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole to- dettu katvealuetta. Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkit- tävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaik- kea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston ta- kana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaan- otto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv- signaalin etenemisen kokonaan. Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman ai- heuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikut- taa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa.	Merkitään tiedoksi ja huomioidaan jatkosuunnitte- lussa. Suunnittelualueelle on tehty esiselvitys (Satel- com Oy 2023) televisio vastaanotto-olosuhteista ja mobiiliverkon kattavuudesta. Esiselvityksen perus- teella on arvioitu tuulivoimapuiston vaikutuksia viestin- täverkkoon. Toiminnan aikaisia vaikutuksia on syytä selvittää välittömästi ensimmäisten voimaloiden käyt- tönoton jälkeen. Suolasalmenharjun voimaloiden ta- kana olevista mittauspisteistä on mitattava signaalin laatu todetukseen voimaloiden vaikutukset. Näiden mittausten perusteella voidaan tehdä johtopäätöksiä tuulivoimapuiston vaikutuksesta alueen televisiovas- taanottoon ja suunnitella tarvittavat toimenpiteet häiri- öiden minimoimiseksi tai poistamiseksi. Kun koko tuu- livoimapuisto on käyttöönotettu, on kaikissa mittaus- pisteissä tehtävä sekä taso- että laatumittaukset vas- taavana vuodenaikana kuin ennen puiston rakenta- mista. Mikäli häiriöitä havaitaan, huolehtii aiheuttaja tarvittavista toimenpiteistä ja vastaa kustannuksista. Kaavan yleismääräyksiin on kirjattu seuraavaa; <i>Jos to- teutettavien tuulivoimaloiden mitat, määrä, sijoittelu tai muut perustiedot poikkeavat kaavoitusvaiheessa an- netuista tiedoista, on esitettävä selvitys/suunnitelma mahdollisten häiriöiden estämisestä/estämiseksi val- takunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksiin.</i>

LAUSUNTO	VASTINE
Antennitelevision vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetyksen näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä. Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa: • hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja • tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista. Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta. Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista. Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös	

LAUSUNTO	VASTINE
alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet. Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetyssaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan. Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisen tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista. Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetyssasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeätä, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.	

LAUSUNTO	VASTINE
4. PUOLUSTUSVOIMAT, LOGISTIKKARYKMENTTI ESIKUNTA - 24.4.2023	
Yleistä Puolustusvoimien lausunnoista tuulivoimahankkeessa Puolustusvoimat antaa erilliset lausunnot alueidenkäytön suunnittelusta ja tuulivoimahankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä. Logistiikka-rykmentit antavat Puolustusvoimien lausunnot kaavoista sekä ympäristövaikutusten arvioinnista. Pääesikunnan operatiivinen osasto (PE OPOS) antaa tuulivoimatoimijoille Puolustusvoimien lausunnot sensorivaikutusten tarkemmasta selvittämistarpeesta ja tuulivoimahankkeiden hyväksyttävyydestä. Puolustusvoimien lausunto osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta Puolustusvoimat on osallinen ja lausuu kaavahankkeen eri vaiheissa. Merkittävin ja laaja-alaisin tuulivoimaloista aiheutuva vaikutus kohdistuu puolustusvoimien aluevalvonnassa käyttämiin sensorijärjestelmiin. Tällä voi olla merkittäviä vaikutuksia puolustusvoimien lakisääteisen aluevalvontatehtävän suorittamiselle (Laki puolustusvoimista 551/2007 ja aluevalvontalaki 755/2000). Tuulivoimaloiden vaikutuksia Puolustusvoimien toimintaan arvioidaan perustuen Pääesikunnan hyväksyttävyytyslauseen. Hankkeelle tulee saada ajantasaisiin hanketietoihin perustuva, myönteinen Pääesikunnan hyväksyttävyytyslause ennen kaavan hyväksymistä. Pääesikunnalta tulee saada uusi lausunto hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista, jos hankkeessa toteutettavien tuulivoimaloiden lukumäärä on suurempi, tuulivoimalat ovat yli 10 metriä korkeampia tai sijoittelu poikkeaa yli 100 metriä hyväksyttävyytyslauseen mukaisista tiedoista. Edellä mainittua pienemmistä muutoksista pyydetään tiedottamaan Pääesikunnan operatiivista osastoa. Yhteyshenkilöt 2. Logistiikkarykmentti vastaa Puolustusvoimien alueidenkäytön edunvalvonnasta Etelä-Pohjanmaan alueella. Lausuntopyynnöt ja	Merkitään tiedoksi ja huomioidaan jatkosuunnittelussa. Kaavan yleismääräyksiin on kirjattu seuraavaa; Jos toteutettavien tuulivoimaloiden mitat, määrä, sijoittelu tai muut perustiedot poikkeavat kaavoitusvaiheessa annetuista tiedoista, joilla Puolustusvoimat (Pääesikunnan operatiivinen osasto) on antanut lausunnon hankkeen hyväksyttävyydestä, tulee hankkeelle saada Pääesikunnalta uusi lausunto hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista. Lausuntopyynnöt tullaan lähettämään kaavaluonnos ja ehdotusvaiheissa.

LAUSUNTO	VASTINE
kutsut neuvotteluihin tulee lähettää sähköpostilla kirjaamo.2logr@mil.fi tai 2. Logistiikkarykmentin esikunta (2LOGRE), PL 1000, 20811 TURKU. Alueellisina yhteyshenkilöinä maankäyttö- ja kaavoitusasioissa toimivat kiinteistöpäällikkö DI Maiju Kiviluoma maiju.kiviluoma@mil.fi, puh. 0299 572 263 ja kiinteistoteknikko RKM Kai Hyytiäinen kai.hyytiainen@mil.fi, puh. 0299 572 264. Tuulivoimahankkeesta annettavan hyväksytävyyslausunnon yhteyshenkilöinä ovat tarkastaja, insinööri (AMK) Jussi Karhila ja suunnittelija Simo Hautakangas, puh. 0299 800 (puolustusvoimien vaihde). Lisätiedot/ tiedustelut osoitteella: tuulivoimalausunnot@mil.fi.	
5. ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS - 2.5.2023	
Kaavoitustilanne Alueella on voimassa Etelä-Pohjanmaan maakunta-kaavat eli kokonaismaakuntakaava vuodelta 2005 ja kolme vaihemaakuntakaavaa. Maakuntakaavaa päivitetään parhaillaan ja maakuntakaava 2050 korvaa aiemmat kaavat. Aluetta ei ole kummassakaan, voimassa olevassa kaavassa tai uudessa luonnoksessa, merkitty tuulivoima-alueeksi. Maakuntakaavan luonnoksessa maakunnallisesti merkittävän tuulivoima-alueen rajaksi on esitetty seitsemän voimalan puistoa. Alueella ei ole voimassa olevia voimassa olevia yleis- tai asemakaavoja. Harkinta Kaavan ympäristövaikutusten arviointi perustuu pääosin YVA-menettelyyn. YVA-menettelyssä järjestetään myös kaavoituksen kannalta oleellista vuorovaikutusta. Virkistysalueiden arvioimiseksi on tarkoitus tehdä kysely lähialueiden asukkaille, mutta kysely on myös muille avoin. YVA:n ja kaavan yleisötilaisuudet on tarkoitus järjestää yhdessä. YVA:n kautta kaavaan tulee laaja vuorovaikutus, mutta osallistumistapoja ja -mahdollisuuksia ei ole kerrottu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Kaavoituksella ratkaistaan suunnittelun alueen maankäyttö, mutta vaikutukset alueiden käyttöön kohdistuvat merkittävästi laajemmalle alueelle. YVA-	Voimassa olevassa maakuntakaavassa suunnittelu- aluetta ei ole osoitettu tuulivoimatoimintojen alueeksi. Valmisteluvaiheen kuulemisessa (1.2.-10.3.2023) nähtävillä olleessa maakuntakaava 2050 -luonnoksessa oli osoitettu Aitakangas-niminen tuulivoimaloiden alue, jonka kaakkoisosalle Suolasalmenharjun hankealue sijoittuu. Kaavaluonnoksen merkinnän mukaan suunnittelualueelle saisi toteuttaa seudullisesti merkittävän tuulivoimapuiston. Merkitään tiedoksi. YVA-menettelyn yhteydessä on arvioitu sosiaalisia vaikutuksia. Menetelmänä on käytetty kyselyä ja haastattelua, joilla osallisia on osallistettu. Tulokset ja niiden vaikutus on kuvattu YVA-selostuksessa ja kaavaselostuksessa. Kaavaselostuksessa on avattu myös tuulivoimapuiston yhteisvaikutukset.

LAUSUNTO	VASTINE
menettelyssä arvioidaan vaikutukset alueidenkäyttöön, virkistykseen ja ihmisten elinoloihin. Kaavoitustyön yhteydessä tulee selvittää vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen laajemmin. Yhteisvaikutukset alueen muiden hankkeiden kanssa tulee ottaa huomioon, etenkin alueiden käytön kannalta merkitävät yhteisvaikutukset. Huomiota tulee kiinnittää useiden tuulivoimapuistojen vaikutusalueelle jäävään asutukseen. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa olisi hyvä kuvata arvioitavia, etenkin alueiden käytön kannalta merkittäviä vaikutuksia, laajemmin kuin viitata YVA:iin. Havainnekuvien ja näkymäanalyysien lisäksi tulee harkita kolmiulotteisen mallituksen laatimista. Mallinnuksella, jota osalliset pääsevät itse tutkimaan, osalliset voisivat arvioida voimaloiden näkymistä haluamastaan sijainnista. Kaava-alueella tai sen läheisyydessä ei ole ELY-keskuksen hallinnoimia teitä. Rakentamisen aikaisista maantieverkon parantamisista tai liittymäjärjestelyistä on oltava Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueeseen yhteydessä hyvissä ajoin.	Merkitään tiedoksi.
6. LUONNONVARAKESKUS - 26.4.2023	
Luonnonvarakeskuksella ei ole lausuttavaa asiasta.	Merkitään tiedoksi.
7. ALAJÄRVEN SÄHKÖ OY - 11.4.2023	
Alajärven Sähkö Oy:llä ei ole huomautettavaa yhtiön jakeluverkkoalueelle rakennettavan Suolasalmenharjun Tuulivoimapuiston osayleiskaavaan. Alajärven Sähkö Oy:n sähköverkkoa ei sijaitse Suolasalmenharjun Tuulivoimapuiston hankealueella.	Merkitään tiedoksi.
8. KESKI-POHJANMAAN LIITTO - 27.4.2023	
Keski-Pohjanmaan liitto kiittää Alajärven kaupunkia hyvin laaditusta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta Suolasalmenharjun osayleiskaavaan liittyen. Keski-Pohjanmaan liitolla ei ole huomautettavaa Alajärven kaupungin Suolasalmenharjun osayleiskaavan vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman riittävydestä.	Merkitään tiedoksi.

LAUSUNTO	VASTINE
9. METSÄHALLITUS - 11.5.2023	
Metsähallitus antaa lausuntonsa valtion perustettujen luonnonsuojelualueiden ja luonnonsuojeluun varattujen valtion alueiden hallinnoijana ja hoitajana. Metsähallitus on tutustunut osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja toteaa lausuntoon seuraavaa: Hankealueen itäosassa hankealueelle sijoittuu Pohjoisnevan Natura 2000 -alue (FI0800012, SAC). Muita läheisiä Natura -2000 alueita ovat Hötölamminneva (FI1001011, SAC) n. 4,2 km etäisyydellä, Peuralamminneva (FI0900031, SPA, SAC) n. 11,2 km etäisyydellä, Käärmekalliot (FI0800091, SAC) n. 3,7 km etäisyydellä ja Patanajärvenkangas (FI1001003, SAC) n. 7,6 km etäisyydellä. Noin 1 km etäisyydellä hankealueen länsipuolella sijaitsee Metsähallituksen luontopalveluiden suojeluun varattu Metso-kiinteistö (kt. 5-401-36-9). Natura-alueet ovat suurimmaksi osaksi tai kokonaan Metsähallituksen hallinnoimia. Natura-alueeseen kuuluvista ja niiden ulkopuolisista Metsähallituksen suojeluun varatuista kiinteistöistä tullaan perustamaan lakisääteisiä luonnonsuojelualueita, jolloin niillä pätevät luonnonsuojelulain rauhoitusmääräykset. Lähimmillään 200 m etäisyydellä hankealueesta sijaitsee linnustollisesti merkittävä Pohjoisneva-Juurikkalamminneva-Haarukkalamminnevan (710157) maakunnallisesti tärkeä lintualue (MAALI). Pohjoisnevan Natura-alue on kansallispuistojen ohella monipuolinen ja laaja suojelualuekokonaisuus. Natura-alueelta löytyy edustavia aapasoita, aapakeidaskomplekseja ja valtakunnallisestikin arvokkaita harjumuodostumia, ja lisäksi useita humuspitoisia lampia ja järviä. Alueella on arvokas ja rikas linnusto, erityisesti vesilintujen ja kahlaajien osalta. Alueella on erityismerkitystä uhanalaisen lajiston suojelun kannalta ja alue kuuluu myös metsäpeuran esiintymisalueisiin. Alueella liikkuu Luonnonvarakeskuksen panta-aineistojen mukaan vuoden ympäri metsäpeuroja. Osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa Pohjoisnevan Natura-aluetta on käsitelty melko epätarkasti. Natura-alueen mainitaan sijait-	Merkitään tiedoksi ja huomioidaan jatko suunnittelussa. Ympäristön vaikutusten arviointiselostuksessa ja kaavaselostuksessa on arvioitu tuulivoimahankkeen vaikutuksia suunnittelualueen läheisiin Natura 2000 -alueisiin ja luonnonsuojelualueisiin. Vaikutusten arviointi perustuu asiantuntijatyöhön ja laadittuihin selvityksiin sekä saatuun palautteeseen. Kaavaluonnokseen Natura-alue on osoitettu perustettavaksi luonnonsuojelualueeksi (SL). Selvitysaineistoihin kuuluu mm. linnusto-, petolintu- ja metsäpeuraselvitys.

LAUSUNTO	VASTINE
sevan ”hankealuetta lähimpänä itäpuolella”. Suunnitelmassa ei suoraan mainita, että Natura-alue sijoittuu hankealueen sisälle. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman karttoihin Natura-alue on merkitty, mutta karttojen mittakaava on niin pieni, että niistä on vaikea hahmottaa tarkkaa rajausta. Metsähallituksen näkemyksen mukaan Pohjoisnevan Natura-alue tulisi rajata hankealueen ulkopuolelle. Pohjoisnevan Natura-alue tulee huomioida myös tieyhteyksiä suunniteltaessa siten, että uusia tieyhteyksiä tai teiden leventämistä ei suunnitella Natura-alueella. Tuulivoimahankkeen kannalta Pohjoisnevan Natura-arviointi on tärkeässä roolissa ja siihen tulee kiinnittää erityishuomiota. Hankealue sijaitsee erityisesti suojellun ja uhanalaisen lintudirektiivin liitteen I lajin reviirillä, mikä voi vaikuttaa voimaloiden sijoittelumahdollisuuksiin. Petolintulajin osalta maastotarkkailu tulee toteuttaa kokeneen asiantuntijan tekemänä ja siten, että tarkkailu toteutetaan hyviltä tarkkailupaikoilta ja siihen käytetään riittävästi tunteja. Metsähallitus suosittelee maastotarkkailun lisäksi käyttämään Metsähallituksen ja Oulun yliopiston kehittämää lentosummamallia törmäysmallinnuksen lähtöaineistona ja esittämään vertailuna molemmilla laskentatavoilla saadut arvot. Lentosummamallia käyttämällä voidaan saada lisätietoa täydentämään yksittäisen vuoden havaintojen tuloksia. Hankealue on tunnistettu potentiaalliseksi tuulivoima-alueeksi Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan liittojen yhteisessä tuulivoimaselvityksessä. Selvitykseen liittyvässä viranomaiskäyttöön tarkoitetussa petolinturaportissa potentiaalisia tuulivoimapaikkoja tarkastellaan petolinnuille aiheutuvan riskin mukaan. Raportin tulokset ja johtopäätökset tulee huomioida hankkeen vaikutuksia arvioitaessa. Hankealueen sisälle jäävillä Metsähallitus Metsätalous Oy:n alueilla sekä Luontopalveluiden alueilla sijaitsee Metsähallituksen pienriistan metsästyksen lupa-alue. Hirvieläinten metsästysosoikeus on vuokrattu paikalliselle metsästysseuralle. Metsähallitus suosittelee, että erätalouskäyttö ja metsästäjien näkemykset selvitetään sekä huomioidaan ja tuodaan riittävästi esille valmistelussa. Erityisesti vaikutukset metsäpeuraan ja metsäkanalintuihin tulee selvittää. Lisäksi metsästäjille suunnatulla kyselyllä	Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoitus on ilmoittaa kaavahankkeen tarkoitus, perustiedot, aika- taulu, osalliset, vuorovaikutus sekä osallistuminen. Suunnittelu tarkentuu kaavahankkeen edetessä tietomäärän lisääntyessä. Kaava-alue on rajattu kaavaluonnosvaiheessa siten, että siihen sisältyy toteutettavan tuulivoimalahankkeen toiminnan aikainen laskennallinen 40 dB ulkomelualue. Merkitään tiedoksi ja huomioidaan jatko suunnittelussa. YVA- ja kaavaselvityksessä on arvioitu vaikutuksia alueen virkistyskäyttöön. Vaikutuksen arviointiin vähäisiksi ja aluetta voidaan käyttää virkistykseen entiseen tapaan pois lukien voimalapaikat. Alueen metsästysseurat olivat mukana haastattelussa, jossa selvitettiin kaavan sosiaalisia vaikutuksia. Lisäksi on suoritettu kysely alueen maanomistajille ja asukkaille. Metsähallituksen maille on osoitettu luonnoksessa kaksi tuulivoimalaa (nro 3 ja 4), joiden lisäksi aluetta

LAUSUNTO	VASTINE
tai vastaavalla tavalla tulee selvittää sidosryhmän näkemyksiä, ja niiden pohjalta arvioida alueen soveltuvuutta tuulivoimakäyttöön. Lausunnon valmisteluun on osallistunut maankäytön erityisasiantuntija Ilkka Puumala ja metsästyksen erityisasiantuntija Timo Ruuska.	jää vielä nykykäyttöön runsaasti ja pienriistan metsästyksistä voidaan alueella hyvin jatkaa.
10. SUOMEN ERILLISVERKOT -KONSERNI - 19.4.2023	
Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.	Merkitään tiedoksi.
11. SUOMENSELÄN LINTUTIETEELLINEN YHDISTYS RY - 28.4.2023	
Suomenselän lintutieteellinen yhdistys ry on tutustunut Suolasalmenharjun tuulivoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja toteaa siitä seuraavaa: Koska linnustoselvitystä ei ole vielä käytettävissä, voimme ottaa kantaa hankkeeseen vasta yleiseltä pohjalta. Tuulivoimaloiden sijoittelussa tulee ottaa huomioon erityisesti mahdollisesti löydetty metson soidinpaikat, sekä petolintuseurannassa havaitut maakotkan ja kalasääsken lentoreitit ja petolintujen pesäpaikat. Tuulivoimaloiden sijoittelua hankealueen itäosaan lähelle Ylimmäisennevaa tulee välttää. Samoin länsiosassa olevaan Pitkäjärveen tulee pitää riittävän suuri etäisyys. Sivulla 5/15 olevien alustavien voimalapaikkojen perusteella ainakin Pyypurolla oleva voimala 1 näyttää sijoittuvan liian lähelle Ylimmäisennevaa ja voimalat 5 ja 6 liian lähelle Pitkäjärveä.	Suunnittelualueelle on laadittu pesimälinnusto-, kanalintu- ja petolintuselvitykset sekä tehty muuttolintuseurantaa ja törmäysmallinnukset. Kaikki luontoselvitykset ovat nähtävissä YVA-menettelyn selostusvaiheen liitteinä. Voimalapaikkojen sijoitteluun ovat vaikuttaneet sijoitussuunnittelun teknistaloudelliset reunaehdot, laaditut selvitykset ja vaikutusarvioinnit, käydyt neuvottelut sekä osayleiskaavatyön yhteydessä selvitetty lähtökohdat ja tavoitteet.
12. TELIA FINLAND OYJ - 4.4.2023	
Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa voimaloiden sijoituksista, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Sähkönsiirtojohtoista pitää tehdä tuulivoimahankkeen toimesta erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot). Lisätietoja antaa tarvittaessa production-desk@teliacompany.com.	Merkitään tiedoksi.

LAUSUNTO	VASTINE
13. VIMPELIN KUNTA - 24.4.2023	
Tekninen lautakunta esittää lausuntonaan kunnanhallitukselle, ettei sillä ole huomautettavaa Suolasalmenharjun tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Kunnanhallitus lausuntonaan ilmoittaa, että Vimpelin kunnalla ei ole huomautettavaa Suolasalmenharjun tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.	Merkitään tiedoksi.
14. KESKI-SUOMEN LIITTO - 19.4.2023	
Keski-Suomen liitto pitää osayleiskaavaproessin kannalta tärkeänä erityisesti luontovaikutusten selvittämistä osana vaikutusten arviointia. Liiton mielestä kaavoituksen yhteydessä tulee riittävällä tarkkuudella selvittää voimaloiden määrän, koon ja sijoittumisen vaikutukset sekä lähekkäin sijoittuvien hankkeiden yhteisvaikutukset, jotka kohdistuvat läheisten Natura-alueiden suojeluperusteisiin. Keski-Suomen liitto pitää tärkeänä Natura-arvioinnin laatimista koskien Pohjoisnevan Natura-alueen (SAC, FI0800012) suojeluperusteena olevaa lajistoa. Keski-Suomessa on vireillä maakuntakaavaproessi nimellä Keski-Suomen maakuntakaava 2040. Kaava käsittelee seudullisesti merkittävää tuulivoiman tuotantoa, hyvinvoinnin aluerakennetta ja liikennettä. Kaavaehdotus on tarkoitus asettaa nähtäville syksyllä 2023. Kaavaehdotuksen laatimista varten on toteutettu useita kokonaisuuteen olennaisesti vaikuttavia selvityksiä ja vaikutusten arviointeja, esimerkiksi metsäpeuran liikkumista ja vasomisalueita koskeva selvitys sekä Natura-arviointi. Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 Natura-arvioinnin lieventämistoimenpiteenä toteutettiin vyöhyketarkastelu Natura-alueiden suojeluperustelajien (metsäpeura ja uhanalainen salassa pidettävä laji) perusteella herkistä alueista, joille tuulivoimarakentaminen ei sovellu tai soveltuu vain vähäisessä määrin ja tarkkaan suunnitellusti. Vyöhyketarkastelu koskee myös maakuntarajan läheisyyteen sijoituvaa Suolasalmenharjaa. Maakuntakaavoitusta varten laaditut selvitykset ovat käytettävissä hankevalmistelussa. Kaavoihin liittyvät aineistot löytyvät Keski-Suomen liiton verkkosivuilta:	Merkitään tiedoksi ja huomioidaan jatkosuunnittelussa.

LAUSUNTO	VASTINE
https://keskisuomi.fi/alueiden-kaytto-ja-saavutettavuus/maakuntakaavoitus/ Yhteisvaikutusten arvioinnissa on syytä Keski-Suomen osalta mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon myös vireillä olevan Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 mukainen tuulivoimakokonaisuus. Keski-Suomen liitolla ei ole muuta huomautettavaa Alajärven Suolasalmenharjun tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.	
15. ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO - 25.4.2023	
Etelä-Pohjanmaan liitto tuo esiin, että hanke tukee kappaleessa 2 (suunnitellut tavoitteet) mainittujen tavoitteiden lisäksi myös maakunnallisia ilmasto- ja energiataavoitteita, joita sisältyy mm. Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategiaan (https://epliitto.fi/wp-content/uploads/2022/03/B_99_Huomisen_Lakeus-Maakuntastrategia.pdf) ja Etelä-Pohjanmaan ilmasto- ja kiertotaloustiekarttaan (https://epliitto.fi/tiedot/EPL_ilmasto_ja_kiertotalousstrategia_WEB.pdf). Nämä tavoitteet on hyvä tuoda esiin yhdessä valtakunnallisten ja kunnan tavoitteiden lisäksi. Osallistumis- ja arvionitus suunnitelmassa on kuvattu maakuntakaavan merkintöjä hankealueella. Kuvaukseen tulee päivittää karttaote Etelä-Pohjanmaan epävirallisesta maakuntakaavayhdistelmästä, johon on koottu kaikkien voimassa olevien maakuntakaavojen merkinnät. Maakuntakaavayhdistelmä löytyy liiton kotisivujen karttapalvelusta (https://etelapohjanmaa.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=f494fac166cb426a80212cb6f6c22c21) ja on ladattavissa myös pdf-tiedostona (https://epliitto.fi/wp-content/uploads/2021/12/Etela_Pohjanmaan_epavirallinen_maakuntakaavayhdistelma.pdf). Lisäksi voimassa olevien maakuntakaavamerkintöjen paikkatietoaineistot voi ladata osoitteesta https://data.louinaistieto.fi/data/organization/etela-pohjanmaan-liitto. Maakuntakaavakartan kuvatekstissä on viitattu virheellisesti Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaan 2050. Päivitettyyn karttaotteeseen tulee korjata kuvatekstiksi ”Ote Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavayhdistelmästä (epävirallinen). Suolasalmenharjun...”.	Merkitään tiedoksi ja huomioidaan jatkosuunnittelussa. Päivitetään osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava tilanne sekä huomioidaan myös jatkosuunnittelussa.

LAUSUNTO	VASTINE
Osayleiskaava-alueella ei ole voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitettu tuulivoimaloiden alueen merkintää. Voimassa olevan maakuntakaavan mukaisesti alle 10 voimalan hankkeet eivät ylitä seudullisuuden rajaa, ja ne voidaan toteuttaa ilman maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen kaava-merkintää. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaa ollaan parhaillaan päivittämässä ja tuulivoima on yksi keskeinen päivityksen alla oleva teema. Tuulivoimaloiden kehitys on ollut nopeaa ja nykyiset kooltaan ja teholtaan suuremmat voimalat tarvitsevat laajempia tuulenottoalueita kuin aikaisemmin, esimerkiksi Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaava I:n laatimisen aikaan. Voimalakehityksen johdosta maakuntakaavan seudullisuuden rajaa tullaan maakuntakaavan päivityksen yhteydessä päivittämään. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n osalta suunnitelmaan tulee päivittää, että kaavaluonnos on ollut nähtävillä 1.2.–10.3.2023. Kaavaluonnoksessa seudullisuuden raja on esitetty asetettavaksi 7 voimalaan. Raja määrittyy maakuntakaavaprosessin aikana. Mikäli seudullisuuden raja maakuntakaavassa tulisi jatkossa olemaan 7 voimalaa, myös Suolasalmenharjun hankealueella tulisi yhdeksän tuulivoimalan toteuttamiseen olla maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueen merkintä. Etelä-Pohjanmaan liiton mukaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on tuotava esiin yllä mainittu maakuntakaavan ohjausvaikutus tuulivoimatuotannon suunnittelussa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan tulee päivittää oikeat tiedot suunnittelun vaiheista. OAS on suunnittelun edetessä päivitettävä asiakirja ja sen tiedot tulisi päivittää ennen kuulemistä. Esimerkiksi lausunnon kohteena oleva osallistumis- ja arviointisuunnitelma on aikataulukaaavion mukaisesti nähtävillä 12/2022-1/2023. Suunnittelualueen sijainti olisi hyvä esittää myös laajemmalla kartalla (kuva 3) ja hankealueen läheisyyteen sijoittuvat muut tuulivoimahankkeet olisi informatiivisempaa esittää aluerajauksina kuin pisteinä (kuva 5). Etelä-Pohjanmaan liitto on antanut lausunnon hankkeen vaikutuksista ja niiden arvioimisesta aiemmin lausunnoilla olleeseen YVA-ohjelmaan.	Merkitään tiedoksi. Päivitetään osallistumis- ja arviointisuunnitelma aikataulun osalta ja karttojen osalta.

LAUSUNTO	VASTINE
16. SUOMEN LUONNONSUOJELU LIITTO	
Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry on tutustunut Suolasalmenharjun osayleiskaava koskevaan materiaaliin ja antaa siitä seuraavan lausunnon. Alajärven kaupungin tekninen lautakunta pyytää valmisteluvaiheen (MRL 62 § ja 63 § sekä MRA 30 §) lausuntoanne Suolasalmenharjun osayleiskaavan vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman riittävydestä. Osayleiskaavan tavoitteena on osoittaa alueelle noin 9 maksimissaan 300 metrin korkuista tuulivoimalaa. Maakuntakaavaluonnoksessa 2050 Suolasalmenharjun tuulivoimahankealue on kartalla Lappajärven itäpuolella keskellä erämaa-aluetta ja hiljaista aluetta sekä suurpetojen keskeistä esiintymisaluetta. Myös metsäpeurat vaeltavat juuri tämän hankealueen läpi. Kuvassa näkyvät metsäpeuran tärkeät keskeiset lisääntymis- ja kesälaidunalueet. YVA-asiantuntija lausunnoissa Etelä-Pohjanmaan liitto on tuonut esille, että Suolasalmenharjun hankkeessa tehdään metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten arvioinnin tueksi erillinen metsäpeuraselvitys. Maakuntaliitto pitää tärkeänä Luonnonvarakeskuksen asiantuntijoiden kuulemista, sillä tuulivoiman vaikutuksista metsäpeuraan ei ole vielä saatavissa tutkimustietoa. Suolasalmenharjun alueella esiintyy myös petolin- tuja. Tuulivoiman vaikutukset petolintuihin käyvät ilmi Tuulivoimaselvityksestä 2022 (Etelä-Pohjan- maan liitto). Suolasalmenharjun alueelle ei voi rakentaa tuulivoi- maa näiden edellä mainittujen seikkojen vuoksi. Möksyn alue on ainoa erämainen alue Alajärvellä. Erityisen haitallisia ovat kolme itäisintä tuulivoima- laa, jotka tulevat lähimmillään noin kilometrin pää- hän Ylimmäisennevan suojelualueesta. Suojelualueiden itäpuolelle on jo nyt rakenteilla useita tuulivoi- maloita, jotka muodostavat maisemaan vaikuttavan ja erämaisyyttä heikentävän vaikutuksen. Länsi- puolen täytyy säästyä tuulivoimateollisuudelta. Lappajärven ympärille on jätävä riittävän kokoinen tuulivoimavapaa alue. Suolasalmenharjun lähistöllä	Kaavahankkeen yhteydessä käydään ympäristövai- kutusten arviointi menettely (YVA), jossa arvioidaan tuulivoimahankeen vaikutuksia YVA-lainsäädännön nä- kökulmasta. Kaavan osalta vaikutuksia arvioidaan maankäyttö- ja rakennuslain näkökulmasta. Kaava- ratkaisua suunniteltaessa huomioidaan sijoitussuun- nittelun teknistaloudelliset reunaehdot, laaditut selvi- tykset ja vaikutusarviointit, käydyt neuvottelut sekä osayleiskaavatyön yhteydessä selvitetty lähtökohdat ja tavoitteet. Maakuntakaavoituksella ohjataan ja yhteensovitetään maakunnan eri maankäyttömuotoja. Siinä varataan alueet eri maankäyttö muodoille. Maakuntakaavoitus on maakunnan liittojen vastuulla ja se on osa myös maakuntien edunvalvontaa ja elinvoimaa. Voimassa olevassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava- vassa suunnittelualuetta ei ole osoitettu tuulivoimatoi- mintojen alueeksi. Laadinnassa olevassa Etelä-Poh- janmaan maakuntakaava 2050 luonnoksessa suunnittelualue sijoittuu tuulivoimatoimintojen alueelle. Kaavaluonnoksen merkinnän mukaan suunnittelualu- eelle saisi toteuttaa seudullisesti merkittävän tuulivoi- mapuiston. Suomalaisessa maankäytön suunnittelu- järjestelmässä maakuntakaava ohjaa yleiskaavaa. Maakuntakaava on yleispiirteinen kaava ja suunnit- telu tarkentuu siirryttäessä tarkemmille kaavatasoille. Laadittavalla osayleiskaavalla tutkitaan, voidaanko suunnittelualueelle osoittaa tuulivoima rakentamista. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä selvitetään vaikutukset pohjavesiin ja turvallisuuteen. Ruotsalai- sen <u>Naturskyddsövervakningenin</u> mukaan maan tuulivoi- mapuistot vapauttavat vuodessa yhteensä noin 0,6 tonnia mikromuovia. Luku on vuodelta 2022, jolloin

LAUSUNTO	VASTINE
on Alajärven kaupungin vesiosuuskunnan vedenot- tamo ja tärkeitä pohjavesialueita. Tuulivoiman vaiku- tusta pohjavesiin ei ole tutkittu suunnitellun kokoluo- kan voimaloilla. Tuulivoimaa ei tule sijoittaa siten, että pohjavedelle aiheutuu pilaantumisvaaraa. Tuuli- voimaloissa käytetään edelleen ympäristölle myrkyllisiä öljypohjaisia aineita sekä lavoista irtoaa ajan myötä mikromuoviksi hajoavaa muovia. Tuulivoimaa tulee sijoittaa vain paikoille, joissa haittavaikutukset on minimoitu. SLL Pohjanmaan piiri katsoo, että tämä alue ei ole mahdollinen sijoituspaikka. Hankealue sijoittuu keskelle luonnon monimuotoi- suuden kannalta tärkeää aluetta ja tuulivoimaa ei voi rakentaa METSO- metsien suojelualueen päälle. Luonnon monimuotoisuudelle tärkeät alueet koros- tettuna kartalla. Tuulivoima-alueet ovat herkkiä vie- raslajeille. Tuulivoima-alueiden rakentuaessa vieraslajien le- viämisriski on hallitsematon uhka, koska rakentami- nen vaatii suurien maamassojen siirtämistä ja vaih- toa. Vieraslajit kulkeutuvat työkonoiden renkaiden mukana alueelle tämä on huomioon. Tuulivoimateol- isuusalueen rakennuttaja tulee velvoittaa, ettei käy- tetä saastuneita maamassoja alueilla. Toimijoille tul- lee asettaa usean vuoden seuranta- ja torjuntavel- voite vieraslajeille. Maankäytössä ja rakentamisessa tulee jättää luon- toon riittävästi myös pimeitä ja hiljaisia alueita. Luonnon hiljaisuus on uusiutumaton luonnonvara ja siksi sitä tulee vaalia ja suojella. Kuvassa Suolasal- menharjun tuulivoimahanke tulisi sijoittumaan hiljai- sen alueen päälle. Hiljaiset alueet on kartoitettu ja merkitty kaavaan tai selvityskarttaan, ne tulee säilyt- tää hiljaisina. Alla kuvassa näkyvät myös lähialueelle sijoittuvat muut erivaiheiset tuulivoimahankeet (Perhon Kok- konevan tuulivoimahanke). Näissä hankkeissa voi- maloita on yhteensä 350, valtaosa 300 m korkeita. Laajamittainen tuulivoimaloiden rakentaminen kes- kelle metsäalueita muuttaa maiseman ja pirstoo luontoalueet. Yhden voimalan alle jää useita hehtaa- reja metsämaata, joten hiilinielujen määrä vähenee. Lisäksi tiestö, muuntajapaikat ja sähkönsiirto vievät alaa metsäluonnolta. Vaikka hankealueen metsät ovat suurelta osin kasvussa olevia talousmetsiä, ne	Ruotsissa oli 2,5ertainen määrä tuulivoimaa Suo- meen verrattuna. Ruotsin ympäristönsuojeluviraston laskelmien mukaan esimerkiksi tieliikenne, mukaan lukien renkaiden kuluminen, tuottaa mikromuovia 8 190 tonnia, pikamuodissa paljon käytettyjen synteet- tisten vaatekuitujen pesu 8–950 tonnia, rakennusten maalaukset 130-250 tonnia ja hygieniatuotteet 66 tonnia vuodessa. Suunnittelualue ei sijoitu METSO- metsien suojelu- alueelle. Leikkaus- ja pintamaita hyödynnetään kaava-alueella mm. maisemointiin. Tarvittavasta murskeesta tuota- vaksi alueelle noin kymmenennes, betoni kuten myös tuulivoimalan osat ja komponentit tuodaan alueelle. Vieraslajien leviäminen ei ole sen suurempi riski, kun muussakaan rakentamisessa. Kaavahankkeessa arvioidaan tuulivoimapuistojen yh- teisvaikutukset muiden lähialueiden tuulivoimapuisto- jen kanssa. Tuulivoima rakentamisen keskittyminen asumatto- mille alueille, johtuu määritellyistä suoja- ja rakenta- misetäisyyksistä muuhun maankäyttöön. Voimalapai- koilta ja huoltoteiltä metsä hakataan rakentamisen tieltä. Muilla alueilla metsätaloutta ja virkistyskäyttöä voidaan harjoittaa entiseen tapaan. Alueen metsät ovat metsätaloustaloudessa ja ne voidaan hakata mil- loin vain.

LAUSUNTO	VASTINE
sitovat tehokkaimmin hiiltä. Kaikki vanhojen metsien laikut tulee suojella. Jos tuulivoimaa rakennetaan, tulee sen maankäyttö kompensoida riittävän laajasti ekologisen kompensaation keinoin suojelemalla samalta seudulta laajoja metsäalueita, joita häviää tuulivoiman alle. Kompensaatioalueen tulee olla laajempi kuin hankealueen, koska luonnon monimuotoisuus ja ekosysteemien laatu heikkenee merkittävästi rakennusvaiheessa tuulivoima-alueella, eikä se palaudu koskaan entiselleen. Alajärven alueelle on jo rakenteilla kymmeniä uusia tuulivoimaloita, joten Suolasalmenharjun alue on viisasta jättää luonnontilaan ilman tuulivoimaa. Tuulivoimavapaita alueita tulee löytyä joka kunnasta, jotta voidaan turvata luonnon monimuotoisuuden säilyminen. Suolasalmenharjun alue on viisasta jättää luonnontilaan ilman tuulivoimaa. Tuulivoimavapaita alueita tulee löytyä joka kunnasta, jotta voidaan turvata luonnon monimuotoisuuden säilyminen. Myöskään ekologinen tutkimus ei ehdi tuulivoima-kaavoituksen mukaan. Tuulivoimarakentamisen konsultaatio on tällä hetkellä liian markkinaehtoista, jolloin se ei ole enää tieteellisesti riippumatonta. Jatkossa toivomme käytettävän ”anonymiä konsultatiota”. Nykyään luontoselvitykset tehdään tarkasti, mutta niissä ei varsinaisesti oteta kantaa siihen, soveltuuko alue tuulivoiman tuotantoon. Koko Suomi varmasti tuulisuuden perusteella soveltuu, mutta lajien ja elinympäristöjen esiintyminen ja uhanalaisuus määrittelevät lopulta, mihin voidaan rakentaa tuulivoimaa. Nykyiset biodiversiteettitavoitteet ja tuulivoimantuotanto ovat selkeästi ristiriidassa keskenään. Siksi tämä alue tulee jättää rakentamatta, jotta voidaan tehdä korjausliike. Lopuksi tuulivoiman sijoittelu vaikuttaa vahvasti asumisviihtyvyyteen sekä kunnan pito- ja vetovoimaan. Monessa kunnassa tunnutaan ajattelevat, että tuulivoiman rakentaminen riittää ainoastaan ilmastotoimeksi kattamaan kunnan osuuden laajemmassa kuvassa. Monet kunnat ovat myös taloudellisesti rahan tarpeessa ja tuulivoima nähdään helppona ratkaisuna. Luvat myöntävä kunta voi tulkita tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin täysin itsenäisesti omien taloudellisten intressiensä mu-	Maakuntakaavoituksessa määritellään eri maankäyttö muodot maakunnan alueelle. Tuulivoima kaavoittaminen perustuu Suomessa tarkkoihin selvityksiin, asiantuntijatyöhön sekä prosesseihin, jotka ovat hyvin valvottuja. Paljon jää alueita myös tuulivoimarakentamisen ulkopuolelle. Tuulivoima rakentaminen voi vaikuttaa kunnan veto-voimaisuuteen monella tavalla. Osalle tuulivoimakunta voi näyttäytyä negatiivisena, mutta esimerkiksi tuulivoimasta saatavilla verotuloilla voidaan rahoittaa kunnan nykyisiä tai kehittää uusia palveluja, jotka voivat vaikuttaa myönteisesti kunnan vetovoimaan. Vihreän siirtymän on arvioitu luovan uusia työpaikkoja Suomeen. Alueet, johon keskittyy uusiutuvaa energiaa tarvitsevat myös työntekijöitä esim. huoltoon ja

LAUSUNTO	VASTINE
kaan. Rakennusluvut myöntää kunta eikä aluehallintovirasto. Tuulivoimatilanne on ylikuumentunut Länsi-Suomessa, eikä kokonaisuus ole kenenkään hallinnassa.	kunnossapitoon. Suolasalmenharjun suunnittelualueella ei loma- tai vakituisia asuntoja, eikä alueella ole voimassa asumista ohjaavaa kaavaa.

MIELIPITEET

MIELIPIDE	VASTINE JA TOIMENPITEET
1. MIELIPIDE - 26.4.2023	
Mielestäni itäisen Alajärven asukkailla ja loma-asukkailla pitäisi olla oikeus vaikuttaa elinympäristöönsä. Eikö 36 tuulivoimalan rakentaminen Louhukankaalle ole jo ihan tarpeeksi? liruunjärven maisema on jo tuhottu etelän suuntaan ja nyt nämä kaavaillut tornit tulevat pilaamaan maiseman myös toisesta suunnasta puhumattakaan näkymästä Möksyyn ja Uusikylään, Koivumäelle ja ties minne saakka. Kannan suurta huolta haitoista ihmisille, jotka joutuisivat asumaan tuulivoimaloiden välissä ja välittömässä läheisyydessä, eli melu, värähtely, näkyvyys, myrkyt, valumat, luontokato jne. Ympäristöä ja luontoa ajatellen tämä hanke ei ole millään muotoa järkevä. Pelkästään kulkureittien rakentaminen kaavaillulle alueelle tulisi aiheuttamaan valtavan määrän tuhoa ja alkuperäisen luonnon katoamista puhumattakaan päästöistä ja kuljetuksista aiheutuvista haitoista. Sijainti valtavan hienon Ylimmäisen luonnonsuojelualueen kupeessa on hämmentävä. Missään ei mainita, että tuulivoimaloiden siivistä irtoaa mikro- ja nanomuovia, joka kertyy ympäristöön ja vesistöön. Sama koskee voiteluaineita, joita siivissä tarvitaan jatkossa valtavat määrät. Nämä ovat myrkköjä! Tuulivoima ei ole suinkaan päästötöntä. Tutkimusten mukaan yhden tuulivoimalan rakentamiseen kuluu niin paljon luonnonvaroja (betoni, metalli, kuljetus jne.) ettei tuulivoimala pysty elinaikanaan kompensoimaan aiheuttamiaan päästöjä.	Osallisilla on mahdollisuus vaikuttaa kaavan sisältöön antamalla mielipide osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavaluonnoksesta. Kaavaehdotuksesta on mahdollista antaa muistutus. Kaavasta saatua palautteeseen laaditaan vastineet ja kuvataan mahdolliset toimenpiteet. Lisäksi kaavaan voi osallistua käymällä kaavan yleisötilaisuuksissa tai olemalla suoraan yhteydessä Alajärven kaupungin kaavoitukseen, kaavoituskonsulttiin tai hanketoimijaan. Hankkeen vaikutuksia arvioidaan ympäristövaikutusten arviointi menettelyssä (YVA) ja lisäksi laadittavassa osayleiskaavassa. Alueen olevaa tietoa pyritään hyödyntämään mahdollisuuksien mukaisesti hankkeen tiestöä suunniteltaessa. Tuulivoimaan liittyvässä mikromuovikeskustelussa viitataan usein skotlantilaiseen laboratoriokokeeseen ja sen perusteella tehtyihin norjalaisiin tuulivoimaan kriittisesti suhtautuvien tahojen laskelmiin. Skotlantilaisessa tutkimuksessa materiaalien irtoamista lavasta tutkittiin pienestä lavan palasesta käyttäen lavan kärkinopeutta ja skotlantilaisia ja irlantilaisia sademääriä. Valtaosa lavasta kulkee kuitenkin huomattavasti hitaampaa kuin kapea lavan kärki. Tuulivoimalat eivät myöskään käy täydellä teholla ympäri vuoden eli lavan kärkikään ei altistu jatkuvasti suurimmille mahdollisille rasituksille, ja lisäksi nykyvoimaloiden materiaalit ovat kehittyneet merkittävästi vanhempiin verrattuna. Lavan täyttää kärkinopeutta käyttäen ei siten voi vetää johtopäätöksiä koko lavan eroosiosta. Tutkimuksessa myös oletettiin, että lapoja suojaavat pinnoitteet ja maali olisivat kuluneet pois. Tällöin sade ja tuuli kuluttaisivat suoraan lavan

MIELIPIDE	VASTINE JA TOIMENPITEET
	rakenteita. Näin ei todellisuudessa tapahdu, sillä laivat pidetään hyvässä kunnossa säännöllisellä huollolla. Ruotsalaisen <u>Naturskyddsföreningenin</u> mukaan maan tuulivoimapuistot vapauttavat vuodessa yhteensä noin 0,6 tonnia mikromuovia. Luku on vuodelta 2022, jolloin Ruotsissa oli 2,5 kertainen määrä tuulivoimaa Suomeen verrattuna. Ruotsin ympäristönsuojeluviraston laskelmien mukaan esimerkiksi tieliikenne, mukaan lukien renkaiden kuluminen, tuottaa mikromuovia 8 190 tonnia, pikamuodissa paljon käytettyjen synteettisten vaatekuitujen pesu 8–950 tonnia, rakennusten maalaus 130-250 tonnia ja hygieniatuotteet 66 tonnia vuodessa.
2. MIELIPIDE - 29.3.2023	
Kannatamme ja kiirehdimme hankkeen pikaista toteutusta.	Merkitään tiedoksi.
3. MIELIPIDE - 25.4.2023	
Alajärven kaunista Möksyn kylää ei pysty enää kemaan yhtenä suurena erämaa-alueena, jossa on koskematonta luontoa ollut paljon ja siitä on saanut iloa niin kyläläiset kuin lomalaiset. Näiden tuulivoimapuistohankkeiden takia, Möksyn kylällä ei pysty enää olemaan, näkemää vispilöitä lähes jokaisessa ilmansuunnassa. Luonnon monimuotoisuus on tainnut näissä hankkeissa unohtua kokonaan. Tuulivoimaloita tulisi rakentaa alueille, jotka ovat meluisia ja joiden luontoarvot on jo menetetty. Myös tuulivoimaloiden maisemavaikutukset täytyy paremmin huomioida. Voimalat ovat hyvin hallitsevia maisemassa ja näkyvät todella kauas. Entä eläimet? Onko tutkittu vaikutuksia eläimiin, kun esimerkiksi on monta tuulivoimalaa samalla alueella lähekkäin? Mitä myllyt vaikuavat luonnonvaraisiin eläimiin, lintuihin, lepakoihin?	Hankkeesta on laadittu erillinen selvitys, jossa on kuvattu maiseman ja kulttuuriympäristön ominaispiirteet sekä arvioitu Suolasalmenharjun tuulivoimapuiston maisemalliset vaikutukset. Lisäksi on laadittu maisema-analyysi, jolla voidaan arvioida voimaloiden näkymistä ympäröiviin kohteisiin. Hyvällä suunnittelulla voidaan ennalta ehkäistä ja välttää tuulivoimaloiden negatiivisia maisemavaikutuksia. Hankkeen vaikutuksia arvioidaan ympäristövaikutusten arviointi menettelyssä (YVA) ja lisäksi laadittavassa osayleiskaavassa. Vaikutusten arvioinnissa on huomioitu vaikutukset mm. eläimiin, lintuihin sekä lepakoihin. Tuulivoimapuistojen yhteisvaikutuksia on tutkittu YVA-menettelyssä ja kaavassa.
4. MIELIPIDE - 28.4.2023	
En ole myönteinen uudelle tuulivoimahankkeelle, joka koskettaa omistamaani metsätilaa. - Metsäni on pääsääntöisesti metsätaloustyössä. Suoritan alueella hankintahakkuita. Voimalan suhina ja lavoista johtuva välkehdintä aiheuttavat minulle terveydellisiä haasteita metsätöiden tekemisen aikana	Metsätalouden ja virkistyskäytön osalta aluetta voidaan hyödyntää lähes entiseen tapaan. Tuulivoimaloiden voimalapaikkojen alta raivataan metsää noin hehtaarin korkeintaan kahden alueelta per voimala. Tiestön osalta on tarkoitus hyödyntää mahdollisimman paljon olevaa tieverkostoa. Tuulivoimapuiston alueella sähkönsiirto on tarkoitus toteuttaa maakaapeilla, jotka sijoitetaan huoltoteihin. Kaavan maa- ja

MIELIPIDE	VASTINE JA TOIMENPITEET
- Tuulimyllyt rumentavat maisemaa ja heikentävät metsän virkistyskäyttöä. - Tuulivoimapuisto estää metsäni käytön vapaa-ajan kiinteistöni sijoittumispaikkana - Alajärven viimeinen yhtenäinen metsäalue tuhoutuu tämän tuulipuiston myötä. - Tuulimyllyjen tieltä raivattavat metsät vähentävät hiilinielua. - Siirtolinjojen tarve kasvaa ja lisää metsää joudutaan poistamaan linjojen tieltä - Hankkeen valmistelu ei ole ollut avointa. Maanomistajia on kohdeltu eriarvoisesti. Sopimuksia on jo tehty tuulimyllyjen sijoituspaikoista tiedottamatta kaikkia maanomistajia. Lisäksi joitakin maanomistajia on johdettu harhaan uskottelemalla, että muutkin maanomistajat ovat sopimukset allekirjoittaneet, ja painostettu sopimusten allekirjoittamiseen. Jostakin syystä kaikkia metsänomistajia ei ole tavoiteltu puhelimitse lainkaan.	metsätalousvaltainen alue merkintä mahdollistaa maa- ja metsätalouden harjoittamista palvelevan rakentamisen. Kaava-alue on rajattu kaavaluonnokseen siten, että siihen sisältyvän 40 dB ulkomelualueen rajoittava vaikutus huomioidaan kaavasuosittelussa. Kaava-alueella asumisen melun ohjearvoit ylittävät. Tämä voi hankaloittaa asumisen rakentamista kaava-alueelle. Toki nykyiselläänkään alueella ei ole voimassa asumista tai loma-asumista ohjaavaa kaavaa. Osallisilla on mahdollisuus vaikuttaa kaavan sisältöön antamalla mielipide osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavaluonnoksesta. Kaavaehdotuksesta on mahdollista antaa muistutus. Kaavasta saatua palautteeseen laaditaan vastineet ja kuvataan mahdolliset toimenpiteet. Lisäksi kaavaan voi osallistua käymällä kaavan yleisötilaisuuksissa tai olemalla suoraan yhteydessä Alajärven kaupungin kaavoitukseen, kaavoituskonsulttiin tai hanketoimijaan.
5. MIELIPIDE - 26.4.2023	
On huolissaan tuulivoiman haitoista ihmisille, eläimille ja luonnolle. Miksi tuulivoimaloita ollaan rakentamassa alueelle niin paljon. Eläinten rauhalliset elinympäristöt katoavat ja marja- ja sienimetsät ja metsienvirkistyskäyttö vaarantuu. Luonto tulisi säästää, koska sieltä ammennamme terveyttä ja elinvoimaa.	Hankkeen vaikutuksia arvioidaan ympäristövaikutusten arviointi menettelyssä (YVA) ja lisäksi laadittavassa osayleiskaavassa. Vaikutusten arvioinnissa on huomioitu vaikutukset mm. eläimiin, ja lintuihin. Aluetta voidaan käyttää virkistäytymiseen entiseen tapaan lukuun ottamatta tuulivoimala-alueita.